

Wayechi – Genesis 47:28 – 50:26

Aliyah 2 – Genesis 48:10 – 48:16

In deze *aliyah* horen we dat Jakob de zonen van Jozef zegent, voordat hij zijn eigen zonen de zegen meegeeft. Eerst zegent hij dus deze twee kleinkinderen, voordat hij zijn eigen kinderen gaat zegenen. Dit is opvallend, want de andere aartsvaders zien we alleen de eigen kinderen zegenen. De kinderen geven op hun tijd de zegen wel weer door aan hun eigen kinderen. Eigenlijk **passeert** Jakob hiermee dus **een generatie**. Hij laat Jozef niet zijn eigen kinderen zegenen, maar doet dat zelf. En hij doet dat zelfs, voordat hij zijn eigen kinderen gezegend heeft.

Nu waren de kinderen van Jozef als **Egyptische kinderen** geboren en opgegroeid. Jozef was in de tijd van zijn vaderschap onderkoning in Egypte. Hij was inmiddels helemaal in die cultuur ondergedompeld. En de moeder van zijn kinderen was een dochter van een heidense priester uit Egypte. Ook groeiden deze kinderen op, zonder dat opa Jakob ze ooit had gezien. Ze waren vreemden voor hem. Al met al zegent Jakob dus eerst de vreemde kinderen van Jozef, alvorens hij zijn eigen vertrouwde kinderen zegent.

Als we de lijnen van Jozef naar Yeshua uit de vorige *parshot* verder doortrekken, dan is het mogelijk om hier een profetische boodschap in te lezen. Misschien verwijst dit wel naar het feit dat de **heidenvolken eerst in Yeshua gezegend** worden, voordat Hij de volle zegen naar zijn Joodse broeders toe laat stromen. We kunnen namelijk lezen in Romeinen 11 dat er een verblinding is gekomen over het Joodse volk. Dit om de heidenvolken eerst de gelegenheid te geven om zich te bekeren tot Yeshua. Pas als de tijden van de heidenen hun volheid hebben bereikt, zal het hele Joodse volk Yeshua HaMashiach gaan erkennen.

Verder lezen we in de huidige *aliyah* dat Jakob zijn handen bewust verwisselt, terwijl hij de zegen aan de zonen van Jozef meegeeft. Hij zegent niet de eerstgeborene Manasse met de eerstgeboortezegen, maar hij stelt de jongere Efraïm boven hem. Ook hier treedt dus een bijzondere **verwisseling** op in de zegen. De jongere Efraïm ontvangt een grotere zegen, dan de oudere Manasse. En Jozef is het daar bepaalt niet mee eens. Hij probeert Jakob tevergeefs te corrigeren. Maar het is zoals het is: de grootste zegen gaat naar de jongere Efraïm.

Dit principe komen we veelvuldig in de Bijbel tegen. Jakob zelf had in zijn jonge jaren al de eerstgeboortezegen van zijn broer Ezau afgepakt, door zich als Ezau voor te doen. Zijn vader Izak was inmiddels blind geworden, dus hij kon het niet meer zo goed zien. Zo gaf hij tegen zijn wil de grootste zegen aan de jongere Jakob mee. Maar Jakob kiest er op zijn beurt heel bewust voor om Efraïm boven Manasse te zegenen. Hij heeft door het leven heen geleerd, dat God vaak een **voorkeur voor het kleine** en zwakke heeft.

Dat God überhaupt voor Israël als zijn volk koos, is ook een uitdrukking van ditzelfde principe. God kiest een klein en zwak volk uit om zijn eigendom te worden. Hij had ook het machtige Egypte of het verheven Babylon kunnen kiezen, maar God koos voor het zwakke Israël. Zo ook bij David. Hij was de jongste van al zijn broers. Niemand zag hem als potentiële koning. Toch moest Samuël juist hem tot koning zalven.

Dit principe trad nog veel helderder aan de dag toen **Yeshua** naar deze wereld kwam. Hij predikte het '**omkeer-Koninkrijk**' van God. Hij leerde zijn volgelingen dat vele eersten de laatsten zullen zijn en vele laatsten de eersten. Hij leerde dat kinderen de volwassenen voorgaan in het Koninkrijk van God. Hij kwam om hoeren en tollenaars op te zoeken en niet de religieuze elite. Hij leerde dat de armen zalig zijn, maar dat de rijken van deze wereld het Koninkrijk van God nauwelijks binnen kunnen gaan. Enz.

Zelf kwam Hij ook niet als een machtige Koning de wereld binnen. Hij kwam niet om gediend te worden, maar **om te dienen**. Hij legde zijn heerlijkheid af en werd als een arm baby'tje geboren. Hij legde zijn kleding af en waste de voeten van zijn leerlingen. Hij legde zijn leven af en stierf als een misdadiger aan het kruis. Zo werd Hij de minste van allemaal, maar zo werd Hij ook verheven tot Hoofd boven alles en iedereen. Dit is het omkeer-Koninkrijk van God.

Uit de **hele Bijbel** leren we dat God een God is die naar armen, wezen en vreemdelingen omziet. Hij richt gebogen mensen op en troost de treurenden. Hij maakt gevangenen los en bevrijdt wie gebonden zaten. Hij ziet om naar het zwakke en verbrokene. Hij laat alle schapen achter om het verlorene te zoeken. Hij heeft een voorkeur voor het lage, het nietige en het zwakke.

Deze les heeft Jakob geleerd in het leven. Hij kruist zijn handen en zegent de mindere boven de meerdere. Maar daar komt zeker **weerstand** op. Wij mensen denken namelijk vaak andersom. Het lijkt erop in deze *aliyah* dat Jozef zijn vader zelfs tot tweemaal toe probeert te corrigeren. Laten we eens goed kijken naar deze geschiedenis:

Jakob heeft jarenlang gedacht dat zijn zoon Jozef dood was. Hij zou zijn zoon zo graag nog een keertje **zien**, maar hij had niet meer de verwachting dat dat ooit nog zou gebeuren. Maar uiteindelijk blijkt Jozef nog in leven te zijn. Jakob reist af naar Egypte, waar hij Jozef eindelijk in de ogen kan kijken. En hij ziet daar niet alleen Jozef, maar ook zijn zonen Manasse en Efraïm.

Korte tijd later gaat Jakobs zicht achteruit. In onze *aliyah* is hij zo goed als blind geworden, net zoals zijn vader Izak eens. Gelukkig heeft hij Jozef, Manasse en Efraïm nog wel kunnen zien. Maar nu ziet hij niets meer. Vlak voor zijn sterven laat hij hen bij zich komen om hen te kunnen zegenen. Maar omdat hij niet goed meer ziet, trekt hij Manasse en Efraïm dicht tegen zich aan, omhelst hen en kust hen. Zo kan hij hen toch **voelen** en weet hij wie wie is.

Ooit bedroog Jakob zijn vader Izak, door een harige dierenhuid aan te trekken. Maar Jakob zelf laat zich niet bedriegen. Hij weet wie wie is. Toch lijkt het erop dat hij Manasse en Efraïm van meet af aan aan de **verkeerde kant** naar zich toetrekt. Dat hij de jongere Efraïm op zijn rechterknie neerzet en de oudere Manasse op zijn linkerknie neerzet. Terwijl de rechterkant voor de grotere zegen staat. We lezen namelijk in vers 12 en 13 dat Jozef zijn zonen van Jakobs knieën afneemt en hen even later in de juiste volgorde weer tegen Jakob aandrukt.¹ Jozef **wisselt** zijn zonen om, zodat ze aan de juiste kant op Jakobs knieën zitten.

¹ In vers 13 wordt hetzelfde woordje *wayageesh* (dichterbij trekken/brengen) gebruikt als in vers 10. Dit suggereert dat Jakob de zonen van Jozef opnieuw mag omhelzen en op de schoot mag nemen. Jozef gaat voor de herkansing, maar nu is hij degene die de zonen dichterbij brengt, in plaats van Jakob zelf.

Maar zo gemakkelijk laat Jakob zich niet om de tuin leiden. Hij heeft heel goed door dat Jozef zijn zonen omgewisseld heeft. Daarom strekt hij zijn handen uit en **kruist ze** over elkaar heen. Zo bereikt zijn rechterhand alsnog het hoofd van de jongere Efraïm, om hem de grootste zegen mee te geven. In vers 17 en 18 lezen we dat Jozef de handen van Jakob nog probeert terug te plaatsen, maar Jakob weigert dat. Hij zegt expliciet dat de jongste groter zal zijn dan de oudste.

Jakob is vasthoudend in deze ongebruikelijke volgorde van zegenen. Maar Jozef heeft hier kennelijk grote problemen mee. Deze handelswijze stuit op **weerstand** bij hem. De oudste hoort de grootste zegen te krijgen. Zo gaat het vaak in deze wereld. Wij verwachten dat de rijkste, de beste, de grootste, de meest getalenteerde de voorkeur geniet en de zegen verkrijgt. Als dat niet zo blijkt te zijn, dan treden we in het verweer, want dan klopt ons wereldbeeld niet meer.

Zodra Yeshua aan tafel gaat zitten bij hoeren en tollenaars, spreken de religieuze leiders daar enorme schande van. Ze **maken Hem belachelijk** en vinden het maar niets dat Hij met zulk soort volk omgaat. Maar Yeshua antwoordde: 'Gezonde mensen hebben de dokter niet nodig, maar zieke mensen wel. Daarom zoek ik deze mensen op. Dat zouden jullie ook moeten doen...'

Wij herkennen deze reactie van de religieuze leiders toch ook wel...? Stel, u werkt jarenlang om aan de top van een bedrijf te komen. En eindelijk komt er een begerenswaardige positie vrij en u denkt daar verreweg de meeste aanspraak op te maken. Maar er wordt iemand gekozen, die net het bedrijf is binnengekomen en zich nog totaal niet heeft waargemaakt. Hoe reageert u?

Of stel, u bent al jaren en jaren ouderling of oudste en vervult uw taken altijd trouw in uw gemeente. Op een dag komt Yeshua bij uw gemeente op bezoek om een dienst bij te wonen. U nodigt Hem uit om op de koffie te komen na de dienst, maar Hij weigert, want Hij wil bij een gemeentelid op bezoek, die helemaal niet meetelt in de gemeente. Hoe zou u zich voelen?

In 1 Korinthe 1:27-29 staat geschreven: *Het dwaze van de wereld heeft God uitgekozen om de wijzen **te beschamen** en het zwakke van de wereld heeft God uitgekozen om het sterke te beschamen. En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitgekozen en wat niets is om wat iets is **teniet te doen**, opdat geen vlees voor Hem zou roemen.*

Zolang we denken zelf iets te zijn of ons ergens op te kunnen beroemen, zullen we beschaamd uitkomen. Dan zal niet de rechterhand, maar de linkerhand op ons hoofd eindigen. We zullen minder hoog geacht worden, dan degenen die zich nergens op beroemen konden. Dit is één van de **fundamentele waarheden** van het Joods-christelijke geloof. In Yeshua worden we omhoog geheven; niet door eigen verdienste. We mogen ons dan **beroemen in** een genadige en hoogverheven **God**, die ons verheft.

Als we deze *aliyah* goed op ons in laten werken, treft ons ook het gevoel van: **zo hoort het niet te gaan: dit is oneerlijk!** Zo ook bij de gelijkenis die Yeshua ons vertelde over de arbeiders in de wijngaard. Hoewel de ene groep werkers de hele dag had gewerkt en de andere groep maar een enkel uurtje, kregen ze allemaal een dagloon uitbetaald. Dit maakte de eerste groep ontevreden: **zo hoort het niet te gaan: dit is oneerlijk!** (Matt. 20)

God is niet eerlijk naar onze maatstaven. Hij verdeelt de zegen soms ongelijk. En soms verdeelt Hij de zegen gelijk, maar niet naar ratio van arbeid en inspanning. Dat komt op ons heel oneerlijk over. Toch staat het God vrij om de zegen uit te delen, zoals Hij dat wil. Niemand kan aanspraak maken op zijn zegen namelijk.

God deelt de zegen dan wel niet eerlijk uit naar onze begrippen, maar Hij deelt ze wel uit **naar wat zijn hart Hem zegt**. En zijn hart is goed, rechtvaardig en liefhebbend. Hij handelt niet op deze manier om ogen uit te steken, maar Hij deelt de zegen uit aan degenen, die **openstaan om te ontvangen**. En over het algemeen is het zo dat rijke, tevreden en zelfgenoegzame mensen minder ontvankelijk zijn voor zijn zegen, dan mensen die arm en gebrekkig zijn.

Zo wilde ook Jakob niet de ogen van Manasse uitsteken met deze actie, maar hij wilde vanuit Gods hart Efraïm met de grootste zegen zegenen. Misschien stond Efraïm als jongste wel meer open om de zegen te ontvangen, dan Manasse. Het kan zomaar zijn dat Efraïm deze als jongste veel meer zou **waarderen**, dan Manasse, die toch al dacht daar aanspraak op te kunnen maken. We weten het niet, maar het kan goed zijn...

In elk geval zijn **Gods standaarden** niet de onze, maar we mogen weten dat zijn standaarden goed zijn. En naar zijn maatstaven zal de **hele wereld eens geoordeeld** worden. Dit is ook wel een grote troost, als we zien dat de rijkdom, macht en zegen zo oneerlijk verdeeld zijn in de wereld. Vaak bepaalt onze geboorteplaats en onze omgeving al voor een groot deel hoeveel zegen we in deze wereld ontvangen. Net zoals Manasse door zijn vroegere geboorte de zegen al bijna op zak had. Maar dan mogen we weten dat de wereld eens langs een andere maatstaf gelegd zal worden. Dan zal veel van wat nu is, precies omgekeerd zijn. Veel eersten zullen de laatsten zijn en veel laatsten de eersten...

Welke lessen hebben we nu geleerd?

1. God heeft een **voorkeur voor het kleine**, nietige en zwakke
2. De **heidenvolken** worden **eerst** in Yeshua gezegend, daarna pas heel Israël
3. In Gods '**omkeer-Koninkrijk**' zijn veel laatsten de eersten en andersom
4. Gods zegen is **niet eerlijk** verdeeld naar onze maatstaven
5. Gods maatstaven zijn **naar zijn hart**
6. Als we ons ergens op **beroemen**, staan we **minder open** voor Gods zegen
7. De **hele wereld** zal naar **Gods maatstaven** geoordeeld worden